

Zabytkowa synagoga

Współrzędne: Szerokość - 52.519629, Długość - 23.131714

Milejczyce

Bożnica wzniesiona została z czerwonej cegły ceramicznej, na planie prostokąta i była nietynkowana. Miała zwartą, prostopadłościenną bryłę, krytą czterospadowym, niskim dachem. Wysokie okna sali modlitewnej pierwotnie zamknięte były półkoliście. Na osiach międzyokiennych w elewacji wschodniej rząd nakładanych z cegły kolistych medalionów, w elewacji południowej gwiazda Dawida oraz data budowy. W 1941 roku synagoga została zniszczona przez hitlerowców. Po zakończeniu II wojny światowej przeprowadzono prace remontowe związane z adaptacją budynku na siedzibę Domu Kultury, w głównej sali modlitewnej urządzono salę kinową, a w sali sądu kahalnego bibliotekę. Prace adaptacyjne prowadzono bez dokumentacji technicznej. W latach 80-tych budynek znajdował się w złym stanie technicznym. Zaplanowano więc przeprowadzenie kapitalnego remontu i adaptację obiektu dla potrzeb Gminnego Ośrodka Kultury. Uzgodniony przez służby konserwatorskie Projekt budowlany przewidywał znaczną rozbudowę, ingerującą drastycznie w bryłę świątyni. Przewidziano także wykonanie podpiwniczenia. We wnioskach konserwatorskich zalecono m.in. uzupełnienie detalu elewacji gzymsów, obramień okiennych oraz symboliki judaistycznej. Projekt przewidywał wyeksponowanie wybranych, dwóch elewacji, z utrzymaniem tutaj historycznego układu otworów okiennych oraz maksymalne zespolenie części starej z nową przez zaprojektowanie detalu elewacyjnego nawiązującego do form historycznych, ale przy użyciu nowego materiału. W 1986 roku Pracownia Konserwacji Zabytków przystąpiły do realizacji inwestycji, która jak się okazało, prowadzona była niezgodnie z kontrowersyjnym projektem technicznym. Wylano m.in. ławy fundamentowe, zaczęto wznosić ściany nowej kubatury. Przemurowano otwory okienne i drzwiowe, większość zmniejszono oraz zmieniono ich kształt, zbito również detal elewacyjny. Trudna sytuacja finansowa na początku lat 90-tych spowodowała wstrzymanie inwestycji.

Budynek prezentuje skromną architekturę, wyróżniającą się jednak interesującym detalem architektonicznym. Jest ona ważnym elementem regionu Podlasia i świadectwem zamieszkiwania ludności żydowskiej. Obok wartości historycznych posiada walory architektoniczne i krajobrazowe". Obecnie jeden z nielicznych zabytków związanych z latami niebywałego rozwoju miasta, którym były Milejczyce, a jednocześnie jeden z największych atutów miejscowości i gminy popada w ruinę.

W opisie wykorzystano informacje z portalu www.bialystok.jewish.org.pl

Zabytkowa dawna bożnica znajduje się przy ul. Parkowej 1, wzniesiona w 1927r, nr rej.: A-135 z 10.05.1994